

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ҒЫЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**PROCEEDINGS
of the XX International Scientific Conference
for students and young scholars
«ҒЫЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**2025
Астана**

УДК 001(06)
ББК 72я631
F96

**«ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025» студенттер мен жас ғалымдардың
XX Халықаралық ғылыми конференциясы = XX Международная
научная конференция студентов и молодых ученых «ǴYLYM JÁNE
BILIM – 2025» = The XX International Scientific Conference for
students and young scholars «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025». – Астана:
– 3813 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.**

ISBN 978-601-08-5373-7

**Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас
ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті
мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.**

**The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young
researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities. В сборник
вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по
актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.**

УДК 001(06)
ББК 72я431
F96

ISBN 978-601-08-5373-7

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2025

		приложения для создания визуального портфолио	
1720.	Уркенова Д.А.	Социальный брендинг и его влияние на современный мир	7346
1721.	Хабибулина А.Р.	Психология цвета в айдентике: как цвета влияют на восприятие бренда	7350
1722.	Хитуова М.Т.	Искусственный интеллект в графическом дизайне: новые возможности и вызовы	7353
1723.	Шаймуханбет А.	Современные тенденции в создании сувениров: от массового производства к уникальным изделиям	7355

11.7 НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ И МЕТОДЫ В СФЕРЕ ДИЗАЙНА

1724.	Аманбек Назерке	Контемпорари стиліндегі сұлулық салонын қайта өңдеу, эстетика мен қолайлылық үйлесімі	7360
1725.	Әмір Әлия Әшімханқызы	Дәмхана интерьерін заманауи стильде қайта әзірлеу	7364
1726.	Мешітбай Дәмеш Мұратқызы	Косметолгия салонының интерьерін биоскандинавиялық стилде оңтайландыру	7367
1727.	Жалғас Зарина Нұрланқызы	Ескі мен жаңаның үйлесімі: ескі үйді контемпорари стильде қайта құру	7371
1728.	Ескенова Ажар Қадыржанқызы	Сұлулық салонын минимализм стилінде Қайта өңдеу	7374
1729.	Кульжнова Жасмин Нуржановна	Эргономика и инклюзивный дизайн в использовании экологических текстильных решений в интерьере	7377
1730.	Болысбекова Райхан Темирбековна	Костюм дизайндағы шығармашылық композиция	7380
1731.	Альбусынова Сымбат Думановна, Ералы Эльмира Әнуарбекқызы	Шағын қалаларға арналған инновациялық кітапханалар мен білім беру орталықтарын жобалау	7382
1732.	Садырбай Ақмарал Жұмабекқызы	Этнографиялық символизмнің Сәндік өнерде қолданылуы	7385

СЕКЦИЯ 12 ТРАНСПОРТ И ЭНЕРГЕТИКА КӨЛІК ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКА / TRANSPORT AND ENERGY

Подсекция 12.1 Транспортная инженерия Көлік инженериясы / Transport engineering			
1733.	Алдаберген А.А.	Қазақстандағы автомобиль нарығының жан-жақты талдау	7392
1734.	Дюсенбаева А.А.	Биодизель: Қазақстандағы даму перспективалары	7395
1735.	Қалтай А.Б.	Биосутегі: оның өндірісі, Қазақстандағы дамуы	7397
1736.	Жанайдар С.Ж.	2024 жылдың теміржол вагондарының	7400

		инфрақұрылымы	
1737.	Курбанов Д.А.	Климат-контроль в транспортных средствах: сравнение Казахстана и стран Европы	7403
1738.	Амангельдинов А.С.	Проблемы карьерных самосвалов Казахстана. Путь их решения	7408
1739.	Гордей К.С.	Анализ применения экологичных материалов для тормозных колодок	7416
1740.	Кушмагамбетов Т.Р.	Оптимизация конструкций транспортных средств	7421
1741.	Казбеков Е.С.	Система рекуперации выхлопных газов EGR	7426
1742.	Ералин Д.Д.	Транспорт и углеродный след: анализ ситуации в Астане за последние три года	7430
1743.	Алданыш А.С.	Разработка методики формирования сети электрозарядных станций в Казахстане	7433
1744.	Кожаметов Т.Н.	Повышение эффективности использования транспортных средств и организации перевозок зерна в Костанайской области	7437
1745.	Мейрманов Р.С.	Прогнозирование потребности в колесных парах грузовых вагонов и совершенствование технологии их ремонта на железных дорогах Республики Казахстан	7441
1746.	Талғатұлы М.	Ақылы жол жүйесі: даму бағыты мен болашағы	7444
1747.	Зинатуллин А.Р.	Диагностика электрооборудования тягового электропривода электротранспортных средств	7447
1748.	Разбек Д.М.	Повышение эффективности технического обслуживания тормозной системы автомобилей	7450
1749.	Мерекеұлы Н.	Қостанай облысында ауыл шаруашылығы техникасына қосалқы бөлшектерді жеткізу	7453
1750.	Жорабек А.Н.	Моделирование ленточного конвейера с полимерной лентой	7454
1751.	Бейімбетұлы Б.	Астана қаласында құрылыс қалдықтарын тасымалдауды жетілдіру жолдары	7458
1752.	Шамаганов Д.Т.	Модернизация подвески автотранспортных средств для условий бездорожья, с повышением надежности	7460

**Подсекция 12.2 Теплоэнергетика
Жылуэнергетика / Heat power engineering**

1753.	Арысбай М.Б.	Қант зауытының қалдықтарын қайта өңдеудің энергия үнемді әдістемесін	7467
-------	--------------	--	------

		эзірлеу	
1754.	Жапбаралы Т.	Научно-технические аспекты разработки технологий солнечной электростанции для условий Республики Казахстан	7469
1755.	Жумагулова Д.К.	Обзор влияния влажности воздуха на эффективность фильтрации пыли в промышленности	7474
1756.	Жұманазар Н.Д.	Ғимараттарды жылу изоляциялаудың заманауи технологиялары – энергия үнемдеу стратегиясы	7479
1757.	Кабимулла А.Н.	Исследование и разработка катодных материалов с повышенной каталитической активностью для твердооксидных топливных элементов	7488
1758.	Қаирбеков А.Ж.	Қазақстан Республикасында биогазды пайдалану болашағы	7490
1759.	Қалжігіт Қ.Б.	Оценка эффективности частичного сжигания водорода в парогазовой установке	7494
1760.	Omarbekova A.B.	To the question of labor safety in thermal power industry	7499
1761.	Турикпенбаева А.А.	Газтурбиналық қондырғылардың жану камераларында көмірді газдандыру өнімдерін тиімді жағу үшін жанарғы құрылғысын жасау	7502

Подсекция 12.3 Стандартизация, сертификация и метрология
Стандарттау, сертификаттау және метрология / Standardization, certification and metrology

1762.	Аукенова Ж.Ж.	Повышение эффективности системы сертификации безопасности конструкций транспортных средств в Казахстане: проблемы и пути решения	7509
1763.	Ахмаджанова Н.Б.	Принципы ХАССП и их применение в системе безопасности пищевых продуктов	7511
1764.	Бекзатқызы А.	Массаны өлшеу құралдарын калибрлеу процесстерін жетілдіру бойынша шетелдік тәжірибе	7513
1765.	Беркинова Т.Р.	Государственный контроль в области технического регулирования: недостатки законодательства и перспективы их устранения	7516
1766.	Ғабиден Д.Ғ.	Мемлекеттік рәміздерді дайындауды бақылау	7518
1767.	Егенберген Е.Е.	Қазақстанда экологиялық таза өнім өндіруді міндеттеу	7522
1768.	Жанатова А.Е.	Кеден одағындағы теміржол көлігінің сапасын бағалау жүйесі	7524
1769.	Жандилдашева А.Р.	О качестве туристических услуг в Республике Казахстан	7532

1770.	Зарлыкова Г.О.	К вопросу о стандартизации субпродуктов яка	7535
1771.	Зархынбек З.	Аттракциондарды пайдалану кезінде қауіпсіздік талаптарының сақталуын талдау	7537
1772.	Заханова С.Б., Мустафаева А.С., Тілепалды Д.Қ.	ҚР СТ 1288-2016 стандартына сәйкес жол сапасын бағалау технологиясы	7541
1773.	Калиакпарова К.Б.	Метрологиялық бақылаудың заманауи әдістерін енгізудің маңыздылығы	7545
1774.	Қуанышбек А.	Фальсификация товаров как угроза безопасности для потребителей	7548
1775.	Кульдабаева А.Е.	Интеграция стандартов в процессы жизненного цикла продукции: вызовы и решения	7551
1776.	Марат Е.А.	Өнеркәсіптік жүк көтергіш крандарды радиобасқару жүйесіне көшіру	7556
1777.	Нұрат М.Н.	Халал индустрияның ұлттық инфрақұрылымына тиімді механизмді енгізу бойынша талдау және ұсыныстар әзірлеу	7558
1778.	Нұрғазы А.Н.	«Е-KTRM» платформасында сертификатсыз тауарларды цифрлық есепке алу	7562
1779.	Нұрман Д.К.	ҚР СТ ISO 45001-2019 стандартының еңбек қауіпсіздігіне әсері: тиімділігін бағалау және оңтайландыру жолдары	7564
1780.	Оразаев М.В.	Актуальные вопросы сертификации товаров и услуг	7568
1781.	Оралханова А.Қ.	Айналысқа шығарылған құрылыс материалдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ету деңгейін айқындау және оны арттыру жөніндегі ұсынымдар әзірлеу	7572
1782.	Орынғалиұлы А., Альжанова А.К.	Методологические подходы к повышению точности измерений теплопроводности и температуропроводности нанокompозитных материалов	7575
1783.	Рамазанова Ә.Б.	Цифрландырудың тау-кен өндірісіндегі сапа мен қауіпсіздікке әсерін талдау	7580
1784.	Рысбек Ж.Қ.	ISO стандарттарына сәйкес керамикалық кірпіш өндірісінің сапасы мен тиімділігін басқару бойынша ұсынымдарды талдау және әзірлеу	7585
1785.	Садыкова Ж.Е., Акбердиева А.Б.	Метрологическое обеспечение измерений при синтезе функциональных материалов	7588
1786.	Сағымбекова А.С.	Әртүрлі елдердегі метрологиялық бақылау тәсілдерін салыстырмалы талдау	7592

1787.	Саутова А.К.	ҚР СТ ISO 14001-2016 экологиялық менеджмент жүйесін ұйымдарға енгізудің тиімділігін бағалау	7596
1788.	Серік М.Р., Есеркенов А.Б.	CaSo ₄ оптикалық қасиеттерін зерттеуге кешенді көзқарас	7601
1789.	Сисенова Ж.Н.	Химиялық кәсіпорындарында өлшемдерді метрологиялық қамтамасыз етуді жетілдіру жөнінде ұсынымдар әзірлеу	7603
1790.	Сугирова А.А.	ҚР СТ ІЕС 31010-2020 бойынша тәуекелдерді басқарудың негіздері	7607
1791.	Танирбергенова А.	Мемлекеттік бақылаудың цифрлық трансформациясы	7612
1792.	Уразбекова Д.В.	Актуальные вопросы повышения качества транспортной логистики в Казахстане: проблемы и возможности	7615
1793.	Ұлан Н.Н., Рымбекова Д.М.	Материалдардың оптикалық сипаттамаларын өлшеудің метрологиялық қамтамасыз етілуі	7619

Подсекция 12.4 Электроэнергетика
Электр энергетикасы / Electric power industry

1794.	Абдимиталипов А.У.	Мероприятия по снижению потерь электроэнергии в распределительных сетях	7621
1795.	Айсаев Е.С.	Внедрение системы мониторинга запасов устойчивости в Западной зоне ЕЭС Казахстана	7625
1796.	Айсанов А.Б.	Анализ параметров изоляции воздушных линий 6-10 кВ на промышленных предприятиях	7632
1797.	Алтынбаев Н., Мухаметжан Е., Ерік Е., Жанмурзен Ж.	Электр тізбегін есептеу әдістерінің даму кезеңдері	7635
1798.	Ахметбаев А.Д.	Расчеты установившихся режимов сложной сети с применением принципов диакоптики	7639
1799.	Бахыт Ә.Қ.	Общая задача об определении «Тормозная система Supress аварийного торможения ветроэнергетической установки на ВЭС Бадамша-1»	7643
1800.	Данекерова Г.Қ.	Хромтау қаласындағы жел электр станциясын салудағы технологиялық ерекшеліктер мен инновациялар	7648
1801.	Дербисалина Д.А., Касимова А.К.	Орташа кернеулі кабель желілерін қолдану ерекшеліктері	7652
1802.	Дошимов К.Ш.	Модель системы «двигатель Стирлинга α-типа – электрогенератор - нагрузка»	7655
1803.	Жарасканова А.Ж.	Электр энергиясын тұтыну режимдерін оңтайландырудың заманауи тәсілдері	7659

1804.	Іргебай А.М.	Электрмен жабдықтау жүйелеріндегі электр энергиясының шығынын азайту әдістеріне шолу	7665
1805.	Капен Т.А.	Влияние коротких замыканий на работу частотно регулируемых электродвигателей	7668
1806.	Кожаметова Ә.Д., Қалтай Е.А., Маулен Ә.Н., Мухамед Б.	Электроэнергетикалық қауіпсіздік және экология	7673
1807.	Қалдыбаев Д.Т.	«MATLAB-Simulink» көмегімен интеграцияланған жел қондырғысының имитациялық моделін әзірлеу" анықтамасының жалпы міндеті	7678
1808.	Мухаметжан Е., Мұқият Е., Мұратова А., Мырзабеков Ә.	Нөлдік ғимараттардың энергиясы (Zero-energy buildings): үйлер өздерін қалай энергиямен қамтамасыз ете алады	7682
1809.	Өмірбек Ә.Т.	Ұзын электр желілеріндегі ток мөлшеріне климаттық жағдайлар мен күн белсенділігінің әсерін бағалау	7686
1810.	Сарбасов Н.К.	Разработка модели системы накопления энергии на ветровой электрической станции 100 МВт для стабилизации отпускной мощности	7691
1811.	Сериков Е.Б., Русланулы Д.	Оптимальные условия эксплуатации силовых трансформаторов при перегрузках с учетом явления насыщения магнитных сердечников	7695

**Подсекция 12.5 Эксплуатация транспорта и логистика
Көлікті пайдалану және логистика / Transport operation and logistics**

1812.	Auesbekova M.A., Dukenbayeva G.M.	Strategies for improving logistics company reliability	7700
1813.	Tsoy T.R.	The influence of astronomical factors on satellite navigation systems	7704
1814.	Kulmurzina A., Iskakov D.	The role of transport models in urban mobility management: a case study of Astana with a focus on microscopic simulation	7706
1815.	Nadimov B., Topilskiy R.	UAV-based data collection for transport simulation: potential and practical applications	7711
1816.	Абдильманова А.С.	Будущее грузоперевозок: как альтернативный транспорт меняет экологические стандарты логистики	7715
1817.	Әлімхан А.О., Гаас Р.А.	Повышение эффективности организации дорожного движения на перекрестке улиц Мәңгілік Ел - Достық	7720
1818.	Бадылбаева Д.Б.	Развитие контейнерных перевозок в Республике Казахстан в контексте модернизации транспортно-	7724

		логистических центров	
1819.	Батешов Е.А.	Об отсутствии безпересадочных железнодорожных пассажирских маршрутов с большинства южных областей Казахстана до городов Костанай и Усть-Каменогорск	7727
1820.	Бекмағанбет И.Б.	«ҚТЖ-ЖТ» ЖШС филиалы «Жамбыл ЖТ бөлімшесі» Шығанақ станциясы мен оған жалғасатын жоларалықтарын модернизациялау арқылы теміржол тасымалын оңтайландыру	7731
1821.	Бердәлі Н.Т.	Заманауи қолданыстағы детекторлар	7736
1822.	Дукенбаева Г.М., Ауесбекова М.А.	Роль и объем перевозок транспортных коридоров Казахстана в 2024 году	7741
1823.	Жанботаұлы М.	Халықаралық көлік дәліздерінде көлік-экспедициялық қамтамасыз етуді ұйымдастырудағы кейбір мәселелер	7744
1824.	Жортуғулов О.М.	Заманауи таспалы конвейер	7751
1825.	Жуматаев А.Т.	Заманауи қатпарлы конвейерлер	7754
1826.	Жумағали Ш.Н.	Инновационные подходы к управлению логистическими потоками на международном транспортном коридоре "Север-Юг"	7758
1827.	Жұмағалиева М.Б.	Логистический сервис в пассажирских перевозках: современные технологии и перспективы развития	7762
1828.	Камалов Р.А.	Перспективы и вызовы внедрения искусственного интеллекта в систему электронного документооборота в ТОО «КТЖ-Грузовые перевозки»	7765
1829.	Кенжехан Б.Е., Махмутов Т.Қ.	Моделирование аэродинамических характеристик БПЛА с неподвижным крылом	7772
1830.	Касымбекова А.С.	Экологически-ориентированное управление логистикой автомобильных перевозок на примере Республики Казахстан	7776
1831.	Қанатбекова З.Қ.	Операциялық тиімділікті арттыру үшін кәсіпорындағы ішкі логистикалық процестерді оңтайландыру	7781
1832.	Кулбаракова Ж.А.	«Орал-Алматы» теміржолы бағытында жолаушыларды жедел тасымалдау қызметін ұйымдастыру	7785
1833.	Мазманов К.А.	Digit.ex – платформа по поиску онлайн специалистов	7790
1834.	Медведев В.В.	Анализ традиционных силовых агрегатов с гибридными и перспективы их развития	7794
1835.	Мусинова А.А.	Влияние технологии уполномоченного экономического оператора на транспортно-логистические процессы Казахстана	7798

1836.	Мухтар А.З.	Тұрақты логистиканың болашағы: жасыл технологиялар мен инновациялар	7802
1837.	Өміржан Д.С.	Международный транспортный коридор «Север-Юг»: перспективы и вызовы	7807
1838.	Пулатов М.М., Пулатова М.Ж.	Способы усиления пропускной и провозной способности железнодорожного участка Ангрэн – Пап	7812
1839.	Смагулова А.Е.	Преимущества и вызовы применения технологии Блокчейн в логистике	7815
1840.	Серикова Д.Б.	Көлік-логистика саласындағы цифрлық экожүйелерді қалыптастыру және дамыту. (Қазақстандық логистикалық кәсіпорындар мысалында)	7820
1841.	Солод А.И.	Повышение безопасности движения на основе применения кольцевых пересечений	7826
1842.	Темирханұлы Т.	Повышение качества транспортного обслуживания пассажиров	7829
1843.	Тохиров О.З., Рустамжонов Б.Э.	Определение количества приемо-отправочных путей железнодорожной грузовой станции «К» в условиях увеличения объемов перевозок	7833
1844.	Шаймардан Д.Т.	Қойма логистикасындағы заманауи ақпараттық технологиялар	7836
1845.	Шүрекен Д.А., Алтаев Н.С.	Цифрлық трансформация жағдайында логистикалық процестерді оңтайландыру	7839

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ 13 ОБРАЗОВАНИЕ

ПОДСЕКЦИЯ 13.1 ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ НА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКАХ

1846.	Abdushukurova Zh. F., Aripbek S. B.	Is multilingualism making us more emotionally intelligent? A cognitive science perspective	7844
1847.	Akhan A., Berdibay D.	Six levels of thinking: applying bloom's taxonomy in education	7846
1848.	Akim A.	Digital tools in language learning:	7848

АЙНАЛЫСҚА ШЫҒАРЫЛҒАН ҚҰРЫЛЫС МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ДЕҢГЕЙІН АЙҚЫНДАУ ЖӘНЕ ОНЫ АРТТЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ҰСЫНЫМДАР ӘЗІРЛЕУ

Оралханова Ақбота Қуанышқызы

oralhanova_a@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Стандарттау, сертификаттау және метрология кафедрасының 4 курс студенті, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші – Абайұлы Болат

Айналысқа шығарылған өнеркәсіптік өнімдердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету тұтынушылардың өмірі мен денсаулығын қорғаудың, сонымен қатар қоршаған ортаны сақтау мен экологиялық зардаптардың алдын алудың негізгі аспектісі. Бүгінгі таңда импортталынатын және елімізде өндірілетін құрылыс материалдарының сан алуан түрлілігі мен тұтынушыларлық сұранысына қарай нарықтың қарқынды дамуы әсерінен құрылыс материалдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ету өзекті мәселелердің біріне айналды.

Құрылыс саласы – аймақтардың әлеуметтік-экономикалық жағдайына елеулі әсер ететін әлемдік экономиканың негізгі бағыттарының бірі. Өз кезегінде құрылыс саласы дамудың, басқа да экономикаға әсер етуші секторлардың қарқынды өсуіне алғышарт рөлін атқарады. Бұл халыққа қажетті инфрақұрылым объектілерінің, тұрғын жәе тұрғын емес алаңдардың, өнеркәсіптік және коммерциялық ғимараттардың негізін қалаушы сала.

Құрылыс материалдары кез-келген құрылыс қызметінің іргетасы рөлін атқарады. Олардың сапасы, құрылымы және қауіпсіздігіне салынып жатқан объектілердің беріктігі, қауіпсіздігі және төзімділігі тікелей байланысты. Бұл ретте стандарттау аталған параметрлерді қамтамасыз етудің негізгі құралы бола отыра, құрылыс материалдарының әрбір түріне бірыңғай талаптар мен сәйкестігін бағалау әдістерін анықтайды. Құрылыс материалдары мен стандарттаудың арасындағы ажырамас байланыс өз кезегінде құрылыс индустриясының тұрақтылығы мен қарқынды дамуын қамтамасыз ете отыра, тұтынушылардың құқығын қорғаушы фактор ретінде де қызмет етеді.

Құрылыс индустриясы технологиялық инновациялардың, тұрақты даму талаптарының және өсіп келе жатқан урбанизацияның әсерінен қарқынды дамуда. Саладағы бәсекелестік тек баға аспектілерін ғана емес, сонымен қатар сапаны, мерзімдерді, технологиялық және экологиялық жауапкершілікті қамтитын қарқынды және жан-жақты болып келеді. Қазіргі бәсекелестік жағдайында табысты қызмет ету үшін құрылыс компаниялары инновацияларды белседі түрде енгізуі, жобалауды басқарудың тиімділігін арттыруы, персоналдың біліктілігін арттыруы, өз беделін нығайтуы және нарықтың өзгеріп отыратын талаптарына бейімделуі қажет.

2022-2024 жылдары Қазақстанда пайдалануға берілген тұрғын үйлердің жалпы ауданы көрсетілген диаграмманы талдай отырып, мынадай қорытынды жасауға болады:

- Қазақстанда, әсіресе ірі қалаларда, белсенді тұрғын үй құрылысы байқалады. Көптеген аймақтарда тұрақты өсуді көреміз, кейбір өңірлерде нарықтық жағдайларға байланысты ауытқулар болуы мүмкін.

- Жалпы, көптеген өңірлер бойынша пайдалануға берілген тұрғын үй көлемінің өсуі байқалады. Үлкен мегаполистарда, Астана, Алматы, Шымкент қалаларында айтарлықтай өсім орын алған, бұл қалалардағы құрылыс қарқынын көрсетеді.

- Астана қаласы ең жоғары өсімді көрсетіп отыр: 1,97 млн м²-тан (2022 жыл) 4,43 млн м²-қа дейін. 2 жыл ішінде 2 еседен көп өсім болған.

- Түркістан, Қызылорда, Жамбыл облысы бойынша тұрақты өсу болса, Абай, Ақтөбе облыстары және Астана қаласына құлдырау немесе тұрақсыз өсу көрінеді.

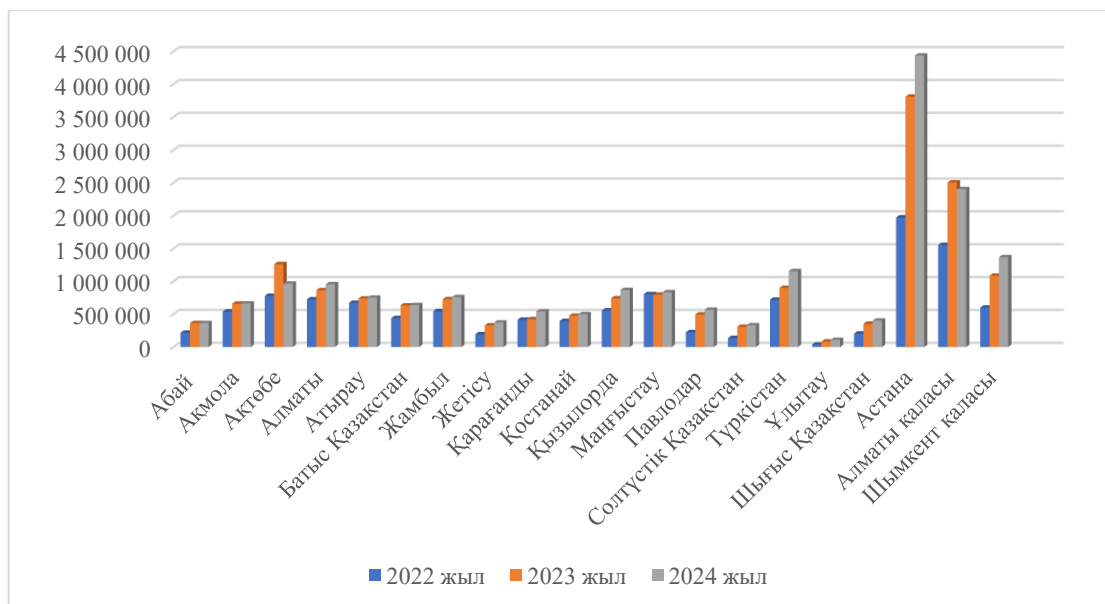

Диаграмма 1 - Пайдалануға берілген тұрғын үйлердің жалпы ауданы (2022-2023-2024 жылдар аралығы)

Соңғы жылдары әсіресе Астана қаласында құрылыс саласының қарқынды дамуы сапасыз құрылыс жағдайларының жиілеуіне алып келді. Бұл құбылыс тұрғындардың қауіпсіздігіне тікелей қауіп төндіріп, құрылыс саласына қатаң бақылаудың қажеттілігін айқындайды. Құрылыс саласының бұлай қарқынды өсуі құрылыстың қауіпсіздігіне, санасына және тұрақтылығына теріс әсер етуі мүмкін бірқатар тәуекелдермен жүреді:

- Құрылыс сапасының төмендеуі. Жұмыстың қарқынын тездету және жұмыс мерзіміне үлгеру үшін құрылыс технологиясын бұзу. Құрылыс нормалары мен стандарттарының орындалуының бұзылуы.

- Нормативті сақтамау салдарынан құрылыс ақаулары мен апаттар санының өсуі. Тірек конструкциялары мен қауіпсіздік жүйелерін тексеру жеткіліксіз. Ескірген, қолдану уақыты өткен, жергілікті климатқа сай келмейтін технологияларды қолдану.

- Инфрақұрылымдық және экологиялық мәселелер. Инженерлік жүйелерді (су, газ, электр жабдықтау) қайта алмастыру. Объектілердің экостандарттарға сәйкес келмеуіне байланысты қоршаған ортаның ластануы.

- Сейсмикалық және климаттық факторлардың жеткіліксіз есебі.

Аталған тәуекелдердің басым бөлігі құрылыс материалдарының техникалық регламент талаптарының орындалуына бақылаудың әлсіреуінен туындайды.

Нақты мысал келтіретін болсақ, Шахтинск қаласында 2023 жылы тұрғын үй кешенінің бір бөлігі құрылымдардың тозу себебінен, жобалау немесе салу кезіндегі қателіктер есебінен құлаған. Астанадағы «Адем» сауда орталығында заңсыз қайта құру, өртке қарсы жүйелердің болмауы, өрт қауіпсіздігі нормаларының бұзылуы салдарынан 2018 жылы өрт орын алған. Тексерулерден кейін басқа да сауда орталықтарында осындай бұзушылықтар анықталды.

Жоғарыда аталған факторлардың негізінде еліміздегі айналысқа шығарылған құрылыс материалдарының қауіпсіздігі қажетті деңгейге жетпегеніне көз жеткізе аламыз. Құрылыс индустриясының күрт өсуі ғимараттардың сапасына, қауіпсіздігіне және тұрақтылығына байланысты тәуекелдерді азайту үшін тиімді техникалық реттеу және стандарттауға қатысты шараларды қажет етеді. Құрылыс материалдарының қауіпсіздік деңгейін арттыру, сапасын қамтамасыз ету және қауіпсіз өнімді айналысқа шығару бойынша негізгі құралдар мен ұсынымдар Кесте 1 көрестілген.

Кесте 1

Құрылыс материалдарының қауіпсіздік деңгейін арттыру бойынша негізгі ұсынымдар, оны іске асыру құралдары мен сипаттамасы.

№	Ұсыным	Іске асыру құралдары	Сипаттамасы
1	Нормативтік - құқықтық базаны жетілдіру	Ұлттық стандарттарды халықаралық стандарттармен үйлестіру.	Құрылыс нормалары мен стандарттарын халықаралық талаптарға сәйкес келтіру. Сертификатталған өндірушілер мен жеткізушілердің бірыңғай мемлекеттік тізілімін құру. Құрылыс жұмыстарына жібермес бұрын барлық материалдарының сапасын міндетті тексеру жөніндегі талаптарды бекіту.
		Құрылыс материалдарын міндетті сертификаттау.	
		Міндетті сәйкестікті декларациялауды енгізу.	
2	Сапаны бақылау мен мониторингті күшейту	Тәуелсіз зертханалар мен сынақ орталықтарын құру.	Құрылыс материалдарының нормативтік – құқықтық құжаттарға сәйкестігін тексеру үшін аккредиттелген зертханалар желісін дамыту. QR код қолдана отырып, құрылыстың барлық кезеңдерінде материалдардың сапасын бақылау. Талаптарға сай келмегені үшін айфпұл санкцияларын күшейту.
		Құрылыс қадағалауын цифрландыру.	
		Нысандардағы тұрақты тексерулер.	
3	Кадрлардың біліктілігін арттыру	Құрылыс стандарттау саласындағы мамандарды оқыту.	Өзекті нормалар бойынша инженерлер, жобалаушылар мен құрылысшылар үшін міндетті курстар өткізу. Ірі құрылыс жобаларына міндетті тәуелсіз техникалық қадағалауды енгізу. Құрылыс материалдарының аудитімен айналысатын сараптамалық ұйымдарды құруды ынталандыру.
		Техникалық аудит институттарын дамыту.	
4	Жергілікті сапалы материалды өндірушілерді қолдау	Сертификатталған материалдарды өндіруге жағдай жасау.	Халықаралық сапа стандарттарына сәйкес келетін кәсіпорындарға салықтық жеңілдіктер беру. Құрылыс материалдарын өндіруде инновациялық технологияларды енгізетін кәсіпорындар үшін субсидиялар мен гшранттар жүйесін енгізу.
		Отандық материалдардың зертханалық сынақтарын дамыту.	
5	Өрт және сейсмикалық қауіпсіздікті жақсарту	Отқа төзімділіктің заманауи стандарттарын енгізу.	Сейсмоактивті өңірлердегі (Алматы, Жетісу, Шымкент) құрылыс жобаларына міндетті сараптама, әсіресе іргетастар мен тірек құрылымдарына қойылатын талаптарды қайта қарастыру, стандарттарды қатайту.
		Сейсмикалық қауіпті аудандарда құрылысқа қатаң талаптар орнату.	

Бұл құралдарды енгізу Қазақстанда құрылыс саласының қауіпсіз және орнықты дамуын қамтамасыз етеді, құрылыс сапасына деген сенімділікті арттырады және халық үшін маңызды тәуекелдерді азайтады.

Қорытындылай келе, құрылыс материалдары мен технологияларының сапасына байланысты тәуекелдерді азайту үшін техникалық реттеу мен стандарттау жүйесін нығайту қажет. Техникалық реттеу және стандарттаудың құралдарын қолдану құрылыстың күрт

өсуімен байланысты тәуекелдерді болдырмауға мүмкіндік береді. Стандарттарды үйлестіру, құрылыс материалдарының сертификациясы, бақылауды цифрландыру, тәуелсіз зертханаларды дамыту және отандық өндірісті қолдау Қазақстанда қауіпсіз әрі сапалы құрылыс үшін жағдай жасайды.

Айналымға шығарылатын құрылыс материалдарының қауіпсіздігінің жоғары деңгейін қамтамасыз ету барлық мүдделі тараптардың жүйелі көзқарасы мен өзара іс-қимылын талап ететін көп қырлы міндет болып табылады. Қауіпсіздік деңгейін анықтаудың тиімді әдістерін енгізу және ұсынылған ұсыныстарды іске асыру құрылыс материалдарын пайдаланумен байланысты тәуекелдерді едәуір төмендетуге, адамдардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етуге, сондай-ақ құрылыс саласының тұрақты дамуына ықпал етуге мүмкіндік береді. Құрылыс материалдарының сапасы мен қауіпсіздігін бақылау жүйесін үнемі жетілдіру қауіпсіз және жайлы тіршілік ету ортасын құрудың қажетті алғышарты болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Рыжаков В.В., Моисеев В.Б., Пятирублевый Л.Г. Основы оценивания качества продукции: учебное пособие. Пенза: Изд-во Пенз. технол. института, 2001.
2. Сатпаев Ә., Мұқанов Б.. Құрылыс материалдары және олардың қауіпсіздігі – Алматы: Қазақ университеті, 2019.
3. Жұмағалиев М.. Құрылыс өнімдерінің сапасын бағалау әдістері – Астана: Фолиант, 2020.
4. Повышение качества строительной продукции в новых условиях хозяйствования. URL: <https://economy-lib.com/povyshenie-kachestva-stroitelnoy-produktsii-v-novyh-usloviyah-hozyaystvovaniya>
5. Ұлттық статистика бюросы Қазақстан Республикасы стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі. URL: <https://stat.gov.kz/ru/>

УДК 53.08; 537.32

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПОВЫШЕНИЮ ТОЧНОСТИ ИЗМЕРЕНИЙ ТЕПЛОПРОВОДНОСТИ И ТЕМПЕРАТУРОПРОВОДНОСТИ НАНОКОМПОЗИТНЫХ МАТЕРИАЛОВ

¹Орынғалиұлы Алмат, ²Альжанова Асемгуль Каиркешевна
nca.almat@nca.kz, assem_flower@mail.ru

¹Магистрант 1 курса специальности 7М07551 – «Метрологическое обеспечение инновационных технологии»

²Магистрант 1 курса специальности 7М07532 – «Стандартизация и сертификация»
Научный руководитель – Кубенова М.М.

Введение. В настоящее время полупроводниковые наноматериалы находят широкое применение в различных отраслях науки и техники благодаря своим уникальным физико-химическим свойствам. Они используются в электронике, энергетике, авиакосмической промышленности и других сферах, где критически важны высокая механическая прочность, термостойкость и оптимальные теплофизические характеристики [1]. В частности, теплопроводность и температуропроводность нанокompозитов играют решающую роль в их практическом применении, поскольку определяют эффективность теплоотвода, устойчивость к термическим нагрузкам и способность к управлению тепловыми потоками [2].

Измерение теплофизических характеристик нанокompозитных материалов представляет собой сложную задачу, требующую высокой точности и воспроизводимости